

32000L0056

21.9.2000

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

L 237/45

KOMISJONI DIREKTIIV 2000/56/EÜ,**14. september 2000,****millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/439/EMÜ juhilubade kohta****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse nõukogu 29. juuli 1991. aasta direktiivi 91/439/EMÜ juhilubade kohta, ⁽¹⁾ viimati muudetud direktiiviga 97/26/EÜ, ⁽²⁾ eriti selle artikli 7a lõiget 2,

ning arvestades järgmist:

- (1) Ühenduse harmoneeritud koodide loetelu, nagu see on esitatud direktiivi 91/439/EMÜ I ja II lisa, on vaja kohandada.
- (2) Ühenduse harmoneeritud koodide loetelu nõuab edasist täpsustamist, et võtta arvesse teaduse ja tehnika arengut selles valdkonnas ning täiendavat praktilist kogemust vastavate kohanduste alal.
- (3) Direktiivi 91/439/EMÜ II lisa sätestatud miinimumnõuded sõidueksamitele tuleb üle vaadata, et võtta arvesse teaduse ja tehnika arengut selles valdkonnas.
- (4) II lisa on vaja üle vaadata, et sõidueksameid ühenduses veelgi enam ühtlustada ning viia eksaminõuded vastavusse igapäevaelu nõuetega; tuleks kehtestada praktilise eksami hindamiskriteeriumid, et veelgi tõhustada harmoneerimist.
- (5) II lisa ülevaatamise otsene eesmärk on liiklusohutuse parandamine; vastavalt sellele tuleks tõsta teooriaeksami ja praktilise eksami miinimumnõudeid.
- (6) Käesolevas direktiivis ette nähtud meetmed on kooskõlas juhilubade komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi 91/439/EMÜ muudetakse järgmiselt.

1. I ja II lisa muudetakse vastavalt käesoleva direktiivi I lisa sätestatule.
2. II lisa asendatakse käesoleva direktiivi II lisa esitatud tekstiga.

Artikkel 2

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 30. septembriks 2003. Nad teatavad sellest viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need sätted vastu võtavad, lisavad nad nendes sätetesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas vastu võetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 3

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Ühenduste Teatajas*.

Artikkel 4

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 14. september 2000

Komisjoni nimel
asepresident

Loyola DE PALACIO

⁽¹⁾ EÜT L 237, 24.8.1991, lk 1.

⁽²⁾ EÜT L 150, 7.6.1997, lk 41.

I LISA

I lisa punktis 2, mis käsitleb juhiloa 4. külge, ning Ia lisa punktis 2, mis käsitleb juhiloa tagakülge, asendatakse alapunkti a jaotise 12 esimene taane järgmisega:

“— koodid 01–99: ühenduse harmoneeritud koodid

JUHT (Meditsiinilised näidustused)

01. Nägemist korrigeerivad ja/või kaitsvad vahendid

01.01 Prillid

01.02 Kontaktläätsed

01.03 Ohutu klaas

01.04 Toonitud klaas

01.05 Päikesevari

01.06 Prillid või kontaktläätsed

02. Kuuldeaparaat/suhtlemise abivahend

02.01 Kuuldeaparaat ühe kõrva jaoks

02.02 Kuuldeaparaat mõlema kõrva jaoks

03. Protees/ortoos

03.01 Käeprotees/-ortoos

03.02 Jalaprotees/-ortoos

05. Piiratud kasutus (alamkoodi kasutamine kohustuslik, juhtimispiirangud meditsiinilistel põhjustel)

05.01 Sõit üksnes päevaajal (näiteks: üks tund pärast päikesetõusu ja üks tund enne päikeseloojangut)

05.02 Sõit üksnes ... km raadiuses loaomaniku elukohast või üksnes ... linna/piirkonna piires

05.03 Sõit ilma kaassõitjata

05.04 Sõit üksnes kiirusel kuni ... km/h

05.05 Juhtimine lubatud üksnes juhiluba omava isiku saatel

05.06 Ilma haagiseta

05.07 Kiirteel sõitmine keelatud

05.08 Alkoholi tarbimine keelatud

SÕIDUKI ÜMBERSEADISTUSED

10. Ümberseadistatud käigukast

10.01 Käsikäigukast

10.02 Automaatkäigukast

10.03 Elektrooniline jõuülekanne

10.04 Ümberseadistatud käigukang

10.05 Lisakäigukastita

15. Ümberseadistatud sidur

15.01 Ümberseadistatud siduripedaal

15.02 Käsisidur

15.03 Automaatsidur

15.04 Ette eraldatav/ärappööratav/eemaldatav siduripedaal

- 20. Ümberseadistatud pidurisüsteem
 - 20.01 Ümberseadistatud piduripedaal
 - 20.02 Pikendatud piduripedaal
 - 20.03 Vasakule jalale ümberseadistatud piduripedaal
 - 20.04 Piduripedaal
 - 20.05 Kallutatav piduripedaal
 - 20.06 Käsisõidupidur (kohandatud)
 - 20.07 Suurendatud tõhususega sõidupidur
 - 20.08 Suurendatud tõhususega ja sõidupiduriga ühitatud rikkepidur
 - 20.09 Ümberseadistatud seisupidur
 - 20.10 Elektriline seisupidur
 - 20.11 (Ümberseadistatud) jalaga juhitud seisupidur
 - 20.12 Ette eraldatav/ärápööratav/eemaldatav piduripedaal
 - 20.13 Põlvega juhitud pidur
 - 20.14 Elektriline sõidupidur
- 25. Ümberseadistatud aktseleraatorsüsteem
 - 25.01 Ümberseadistatud gaasipedaal
 - 25.02 Gaasipedaal
 - 25.03 Kallutatav gaasipedaal
 - 25.04 Käsigaas
 - 25.05 Põlvega juhitud gaasihoob
 - 25.06 Abiseadmega gaasihoob (elektrooniline, pneumaatiline vms)
 - 25.07 Piduripedaalist vasakul asuv gaasipedaal
 - 25.08 Vasakul asuv gaasipedaal
 - 25.09 Ette eraldatav/ärápööratav/eemaldatav gaasipedaal
- 30. Ümberseadistatud ühitatud piduri- ja aktseleraatorseadmed
 - 30.01 Paralleelsed pedaalid
 - 30.02 Pedaalid samal (või peaaegu samal) tasapinnal
 - 30.03 Liuguriga aktseleraator ja piduriseade
 - 30.04 Liuguri ja ortoosiga gaasi- ja piduriseade
 - 30.05 Ärapööratav/eemaldatav gaasi- ja piduripedaal
 - 30.06 Tõstetud põrand
 - 30.07 Osaliselt küljele pööratav piduripedaal
 - 30.08 Osaliselt küljele pööratav piduripedaal proteesi/ortoosi jaoks
 - 30.09 Ette eraldatav gaasi- ja piduripedaal
 - 30.10 Kanna-/jalatugi
 - 30.11 Elektriline gaasi- ja piduripedaal
- 35. Ümberseadistatud juhtimisseadmed

(Tulelülitid, klaasipuhasti, helisignaali, suunatud jms)

 - 35.01 Juhtimisseadme käsitlemine ei takista sõiduki juhtimist ja käsitlemist
 - 35.02 Juhtimisseadme käsitlemine käsi roolirattalt ja lisaseadmetelt (rooliratta külge kinnitatav nupp, sang jms) eemaldamata
 - 35.03 Juhtimisseadme käsitlemine vasaku käega käsi roolirattalt ja lisaseadmetelt (rooliratta külge kinnitatav nupp, sang jms) eemaldamata
 - 35.04 Juhtimisseadme käsitlemine parema käega käsi roolirattalt ja lisaseadmetelt (rooliratta külge kinnitatav nupp, sang jms) eemaldamata
 - 35.05 Juhtimisseadme ning ühitatud gaasi- ja piduriseadme käsitlemine parema käega käsi roolirattalt ja lisaseadmetelt (rooliratta külge kinnitatav nupp, sang jms) eemaldamata

- 40. Ümberseadistatud juhtimisseadmed
 - 40.01 Võimendiga tavajuhtimisseade
 - 40.02 Võimendiga juhtimisseade
 - 40.03 Abiseadmega juhtimisseade
 - 40.04 Pikendatud roolisammas
 - 40.05 Ümberseadistatud rooliratas (suurendatud ja/või jämedama segmendiga rooliratas, vähendatud diameetriga rooliratas vms)
 - 40.06 Kaldasendis rooliratas
 - 40.07 Vertikaalne rooliratas
 - 40.08 Horisontaalne rooliratas
 - 40.09 Jalgadega juhtimine
 - 40.10 Alternatiivne ümberseadistatud juhtimisseade (keskjuhis vms)
 - 40.11 Rooliratta külge kinnitav nupp
 - 40.12 Rooliratta külge kinnitav käeortoos
 - 40.13 Tenodeesiga ortoos
- 42. Ümberseadistatud tahavaatepeegel (-peeglid)
 - 42.01 Välimine (vasak- või) parempoolne tahavaatepeegel
 - 42.02 Poritiivale asetatud välimine tahavaatepeegel
 - 42.03 Sisemine lisatahavaatepeegel liikluse jälgimiseks
 - 42.04 Sisemine panoraamtahavaatepeegel
 - 42.05 Tahavaatepeegel pimeala nägemiseks
 - 42.06 Elektriline välimine tahavaatepeegel (-peeglid)
- 43. Ümberseadistatud juhiiste
 - 43.01 Juhiiste heaks nähtavuseks sobival kõrgusel normaalkaugusel roolirattast ja pedaalidest
 - 43.02 Kehakujule kohandatud juhiiste
 - 43.03 Küljetoega juhiiste stabiilse asendi tagamiseks
 - 43.04 Käetoega juhiiste
 - 43.05 Pikendatud liuguriga juhiiste
 - 43.06 Ümberseadistatud turvavöö
 - 43.07 Traksturvavöö
- 44. Mootorratta ümberseadistused (alamkoodi kasutamine kohustuslik)
 - 44.01 Eraldi käsitletav pidur
 - 44.02 (Ümberseadistatud) käsipidur (esirattal)
 - 44.03 (Ümberseadistatud) jalgpidur (tagarattal)
 - 44.04 (Ümberseadistatud) gaasirull
 - 44.05 (Ümberseadistatud) käsikäigukast ja käsisidur
 - 44.06 (Ümberseadistatud) tahavaatepeegel (-peeglid)
 - 44.07 (Ümberseadistatud) märguandevahendid (suunatud, pidurituli jms)
 - 44.08 Istmekõrgus, mis võimaldab juhil istuvas asendis kaks jalga korraga maha asetada
- 45. Üksnes külgorviga mootorratas
- 50. Üksnes konkreetne sõiduk/VIN-kood (valmistajatehase tähis)
- 51. Üksnes konkreetne sõiduk/registreerimisnumber (sõiduki registrinumber)

HALDUSKÜSIMUSED

70. Vahetatud juhiluba nr ... väljaandja ... (kolmanda riigi puhul UN/ECE tähis); näiteks: 70.0123456789.NL)
71. Juhiloa nr ... duplikaat (kolmanda riigi puhul UN/ECE tähis); näiteks: 71.987654321.HR)
72. Üksnes A-kategooria sõidukitele, mille mootori suurim töömaht on 125 cm³ ja suurim lubatud võimsus 11 kW (A1)
73. Üksnes kolme- või neljarattalistele B kategooria mootorsõidukitele (B1)
74. Üksnes C-kategooria sõidukitele, mille lubatud täismass on kuni 7 500 kg (C1)
75. Üksnes D-kategooria sõidukitele, millel on peale juhiistme kuni 16 istekohta (D1)
76. Üksnes C-kategooria sõidukitele, mille lubatud täismass on kuni 7 500 kg (C1), koos haagisega, mille lubatud täismass on üle 750 kg, tingimusel, et niiviisi moodustuva autorongi täismass ei ületa 12 000 kg ning et haagise lubatud täismass ei ületa vedukaauto tühimassi (C1 + E)
77. Üksnes D-kategooria sõidukitele, millel on peale juhiistme kuni 16 istekohta (D1), koos haagisega, mille lubatud täismass on üle 750 kg, tingimusel, et (a) niiviisi moodustuva autorongi täismass ei ületa 12 000 kg ning haagise lubatud täismass ei ületa vedukaauto tühimassi, ning (b) haagist ei kasutata reisijate veoks (D1 + E)
78. Üksnes automaatkäiguvahetusega sõidukitele
(direktiivi 91/439/EMÜ II lisa punkti 8.1.1 teine lõik)
79. (...) Üksnes sõidukitele, mis direktiivi artikli 10 lõike 1 kohaldamisel vastavad sulgudes toodud näitajatele
- 90.01: vasakule
- 90.02: paremale
- 90.03: vasak
- 90.04: parem
- 90.05: käsi
- 90.06: jalg
- 90.07: kasutatav"
-

II LISA

"II LISA

I. SÕIDUEKSAMI MIINIMUMNÕUDED

Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid tagamaks, et juhiloa taotlejal oleks mootorsõiduki juhtimiseks vajalikud teadmised ja oskused ning käitumine. Selleks kehtestatud eksamid peavad koosnema:

- teooriaeksamist ning seejärel
- oskuste ja käitumise eksamist.

Allpool on esitatud nende eksamite tegemise tingimused.

A. TEOORIAEKSAM

1. Vorm

Valitud vorm peab tagama, et taotlejal on nõutavad teadmised punktides 2–4 loetletud teemadel.

Isiku, kes taotleb juhiluba ühes kategoorias ning on sooritanud juhiloa teooriaeksami teises kategoorias, võib vabastada punktide 2–4 ühissätete täitmisest.

2. Teooriaeksami sisu kõigi sõidukikategooriate puhul

2.1. Küsimusi tuleb esitada kõikide allpool loetletud punktide kohta, kusjuures küsimuste sisu ja vorm jääb iga liikmesriigi enda otsustada:

2.1.1. Liikluseeskirjad:

- eelkõige liiklusmärgid, teemärgised, märguanded, sõidueesõigus ja lubatud sõidukiirus;

2.1.2. Juht:

- tähelepanelikkuse ja teiste liiklejatega arvestamise tähtsus,
- taju, hindamine ja otsustamine, eelkõige reageerimisaeg, ning alkoholi, narkootikumide, ravimite, vaimse seisundi ja väsimuse mõjust tulenevad muutused juhi käitumises;

2.1.3. Tee:

- ohutu pikivahe hoidmise, pidurdusteeaktsiooni ja teepüsimise kõige tähtsamad põhimõtted erinevate ilmastiku- ja teeolude puhul,
- liikluse ohutegurid, mis on seotud erinevate teeoludega, eelkõige nende muutumisega ilmastiku muutudes ning päeva ja öö vaheldudes,
- erinevate teeliikide omadused ning sellega seonduvad nõuded;

2.1.4. Teised liiklejad:

- spetsiifilised ohutegurid, mis on seotud teiste liiklejate kogenematusel, ning kõige ohualtimate liiklejate kategooriad, nagu lapsed, jalakäijad, jalgratturid ning liikumispuudega inimesed,
- eri sõidukiliikide liikumisel ja juhtimisel esinevad ohud ning nende juhtide erinev nägemisvõime;

2.1.5. Üldeeskirjad ja muud küsimused:

- eeskirjad sõiduki kasutamiseks nõutavate dokumentide kohta,
- üldeeskirjad, mis määravad kindlaks, kuidas juht peab käituma õnnetuse korral (hoiatusseadiste paigaldamine ja õnnetusest teatamine) ning meetmed, mida ta võib võtta, et vajaduse korral liiklusõnnetuses kannatanuid abistada,
- sõiduki, veose ja reisijatega seotud ohutustegurid;

2.1.6. Sõidukist väljumisel vajalikud ettevaatusabinõud;

2.1.7. Liiklusohutusega seotud mehhaanilised aspektid; taotlejad peavad suutma kindlaks teha kõige tavalisemad puudused, eelkõige rooliseadme, vedrustus- ja pidurdussüsteemi, rehvide, tulede ja suunatulede, helkurite, tahavaatepeeglite, tuuleklaasi ja klaasipuhastite, heitgaasisüsteemi, turvavööde ja helisignaalseadme juures;

2.1.8. Sõiduki turvavarustus, eelkõige turvavööde, peatugede ja laste turvavarustuse kasutamine;

- 2.1.9. Keskonnaga seonduvad sõiduki kasutamiseeskirjad (helisignaali kohane kasutus, mõõdukas kütusetarbimine, saasteainete väljalaske piiramine jne).

3. **Erisätted A- ja A1-kategooria kohta**

- 3.1. Järgmiste üldteadmiste kohustuslik kontroll:

- 3.1.1. Kaitsevarustuse nagu kinnaste, saabaste, rõivaste ja kaitsekiivri kasutamine;
- 3.1.2. Mootorratturite nähtavus teistele liiklejatele;
- 3.1.3. Eespool esitatud erinevate teeoludega seotud ohutegurid eritähelepanuga libedatel teosadel nagu kanalisatsioonikaevude kaaned, teemärgised, nagu näiteks jooned ja nooled, ja trammirööpad;
- 3.1.4. Liiklusohutusega seotud mehhaanilised aspektid, pöörates täiendavat tähelepanu hädaseiskamislülile, õlitasemele ja ketile.

4. **Erisätted C-, C+E, C1, C1+E, D-, D+E, D1- ja D1+E-kategooria kohta**

- 4.1. Järgmiste üldteadmiste kohustuslik kontroll:

- 4.1.1. Nõukogu määrusega (EMÜ) nr 3820/85 ⁽¹⁾ kindlaks määratud eeskirjad sõidu- ja puhkeaja kohta; nõukogu määrusega (EMÜ) nr 3821/85 ⁽²⁾ kindlaks määratud sõidumeeriku kasutamine;
- 4.1.2. Eeskirjad asjaomase transpordiliigi kohta: kauba- või reisijatevedu;
- 4.1.3. Riigisiseseks ja rahvusvaheliseks kauba- ja reisijateveoks nõutavad sõiduki- ja veodokumendid;
- 4.1.4. Kuidas käituda avari korral; teadmised pärast avariid või samalaadset juhtumit võetavate meetmete, sealhulgas erakorraliste meetmete kohta, nagu reisijate evakueerimine, ning põhiteadmised esmaabi kohta;
- 4.1.5. Rattavahetuse käigus võetavad ettevaatusabinõud;
- 4.1.6. Eeskirjad veoki massi ja mõõtmete kohta; eeskirjad kiiruspiirikute kohta;
- 4.1.7. Sõidukite omadustest põhjustatud takistused nägemisväljas;
- 4.1.8. Teedekaardi lugemine, marsruudi kavandamine, sealhulgas elektrooniliste navigatsioonisüsteemide kasutamine (vabatahtlik);
- 4.1.9. Sõidukile veose pealeladimise ohutus: veose kontrollimine (paigutamine ja kinnitamine), eri liiki veostega (nt vedelikud, väljaulatuvad veosed jms) seotud probleemid, kauba peale- ja mahalaadimine ning laadimis-seadmete kasutamine (üksnes C-, C+E-, C1-, C1+E-kategooriad);
- 4.1.10. Juhi vastutus reisijateveol; reisijate mugavus ja turvalisus; laste vedu; enne teeasumist vajalik kontroll; teooriaeksamine peaksid kuuluma kõik bussitüübid (avalikus teenistuses olevad linnaliini- ja kaugsõidubussid, erimõõtmetega bussid jms) (üksnes D-, D+E-, D1-, D1+E-kategooriad).
- 4.2. Kohustuslik üldteadmiste kontroll järgmiste C-, C+E-, D- ja D+E-kategooriat käsitlevate lisätete kohta:
- 4.2.1. Järgmiste seadmete ja süsteemide ehitus- ja tööpõhimõtted: sise põlemismootorid, vedelikud (nt mootoriõli, jahutusvedelik, pesuvedelik), toitesüsteem, elektrisüsteem, süüteseade, käiguvahetussüsteem (sidur, käigukast jne);
- 4.2.2. Määrdeained ja antifriisid;
- 4.2.3. Rehvide ehituspõhimõtted, paigaldamine, õige kasutus ja hooldus;
- 4.2.4. Piduriseadmete ja kiirusregulaatorite tüübid, tööpõhimõtted, põhiosad, ühendamine, kasutus ja igapäevane hooldus ning mitteblokeeruvate pidurite kasutus;
- 4.2.5. Haakeseadmete tüübid, tööpõhimõtted, põhiosad, ühendamine, kasutus ja igapäevane hooldus (üksnes C+E-, D+E-kategooria puhul);
- 4.2.6. Rikete põhjuste kindlakstegemise meetodid;
- 4.2.7. Sõidukite ennetav hooldus ja vajalik jooksev remont;
- 4.2.8. Juhi vastutus kaupade vastuvõtmise, veo ja üleandmise eest vastavalt kokkulepitud tingimustele (üksnes C- ja C+E-kategooria puhul).

⁽¹⁾ EÜT L 370, 31.12.1985, lk 1.

⁽²⁾ EÜT L 370, 31.12.1985, lk 8.

B. OSKUSTE JA KÄITUMISE EKSAM

5. Sõiduk ja selle varustus

- 5.1. Käsikäigukastiga sõiduki juhtimiseks tuleb sooritada oskuste ja käitumise eksam käsikäigukastiga sõidukil.

Kui taotleja teeb oskuste ja käitumise eksami automaatkäigukastiga sõidukil, märgitakse see ära sellise eksami põhjal välja antud juhiloal. Sellise märkega lubasid võib kasutada üksnes automaatkäigukastiga sõiduki juhtimiseks.

Automaatkäigukastiga sõiduk – sõiduk, mille mootori ja rataste vahelist ülekandearvu võib muuta üksnes gaasi- või piduripedaali kasutades.

- 5.2. Oskuste ja käitumise eksamil kasutatavad sõidukid vastavad allpool esitatud miinimumnõuetele. Liikmesriigid võivad ette näha rangemaid nõudeid või lisada muid nõudeid.

A-kategooria:

- Järkjärguline luba (artikli 6 lõike 1 punkti b esimese taande esimene klausel): ilma külgorvita mootorratas töömahuga üle 120 cm³ ja suurima kiirusega vähemalt 100 km/h;
- Otsene luba (artikli 6 lõike 1 punkti b esimese taande teine klausel): ilma külgorvita mootorratas mootori võimsusega vähemalt 35 kW;

A1-alamkategooria:

Külgorvita mootorratas töömahuga vähemalt 75 cm³;

B-kategooria:

Neljarattaline B-kategooria sõiduk suurima kiirusega vähemalt 100 km/h;

B+E-kategooria:

B kategooria eksamisõiduki koos vähemalt 1 000 kilogrammise lubatud täismassiga haagisega, mille suurim kiirus on vähemalt 100 km/h ja mis ei kuulu B-kategooriasse; haagise veoseruud on kinnine kastitaoline konstruktsioon, mis on mootorsõidukiga vähemalt ühelaiune ja -kõrgune; kinnine kastitaoline konstruktsioon võib olla ka veidi kitsam kui mootorsõiduk, tingimusel et tahavaade on võimalik üksnes mootorsõiduki välimiste tahavaatepeeglite kaudu; haagise tegelik kogumass peab olema vähemalt 800 kilogrammi;

B1-alamkategooria:

Kolme- või neljarattaline mootorsõiduk suurima kiirusega vähemalt 60 km/h;

C-kategooria:

C-kategooria sõiduk, mille lubatud täismass on vähemalt 12 000 kilogrammi, pikkus vähemalt kaheksa meetrit, laius vähemalt 2,40 meetrit ning suurim kiirus vähemalt 80 km/h; sõidukil peavad olema mittemblokeeruvad pidurid, vähemalt kaheksakäiguline käigukast ja määruuses (EMÜ) nr 3821/85 kindlaks määratud sõidumeerik; veoseruud on kinnine kastitaoline konstruktsioon, mis on juhikabiiniga vähemalt ühelaiune ja -kõrgune; sõiduki tegelik kogumass peab olema vähemalt 10 000 kilogrammi;

C+E-kategooria:

kas poolhaagisautorong või C-kategooria eksamisõiduk koos vähemalt 7,5 meetri pikkuse haagisega; nii poolhaagisautorongi kui ka eksamisõiduki ja haagise lubatud täismass on vähemalt 20 000 kilogrammi, pikkus vähemalt 14 meetrit, laius vähemalt 2,40 meetrit ning suurim kiirus vähemalt 80 km/h, sõidukil on mittemblokeeruvad pidurid, vähemalt kaheksakäiguline käigukast ja määruuses (EMÜ) nr 3821/85 kindlaks määratud sõidumeerik; veoseruud on kinnine kastitaoline konstruktsioon, mis on juhikabiiniga vähemalt ühelaiune ja -kõrgune; nii poolhaagisautorongi kui ka sõiduki ja haagise tegelik kogumass peab olema vähemalt 15 000 kilogrammi;

C1-alamkategooria:

C1-alamkategooria sõiduk, mille lubatud täismass on vähemalt 4 000 kilogrammi, pikkus vähemalt viis meetrit ning suurim kiirus vähemalt 80 km/h; sõidukil peavad olema mittemblokeeruvad pidurid ja määruuses (EMÜ) nr 3821/85 kindlaks määratud sõidumeerik; veoseruud on kinnine kastitaoline konstruktsioon, mis on juhikabiiniga vähemalt ühelaiune ja -kõrgune;

C1+E-alamkategooria:

C1-alamkategooria eksamisõiduk koos vähemalt 1 250kilogrammiga lubatud täismassiga haagisega; nende pikkus on kokku vähemalt kaheksa meetrit ja suurim kiirus vähemalt 80 km/h; haagise veoseruum on kinnine kastitaoline konstruktsioon, mis on juhikabiiniga vähemalt ühelaiune ja -kõrgune; kinnine kastitaoline konstruktsioon võib olla ka veidi kitsam kui juhikabiin, tingimusel, et tahavaade on võimalik üksnes mootorsõiduki välismiste tahavaatepeeglite kaudu; haagise tegelik kogumass peab olema vähemalt 800 kilogrammi;

D-kategooria:

D-kategooria sõiduk, mille pikkus on vähemalt 10 meetrit, laius vähemalt 2,40 meetrit ning suurim kiirus vähemalt 80 km/h; sõidukil peavad olema mittemblokeeruvad pidurid ja määruks (EMÜ) nr 3821/85 kindlaks määratud sõidumeerik;

D+E-kategooria:

D-kategooria eksamisõiduk ja vähemalt 1 250kilogrammiga lubatud täismassiga haagis laiusega vähemalt 2,40 meetrit ja suurima kiirusega vähemalt 80 km/h; haagise veoseruum on kinnine kastitaoline konstruktsioon, mis on vähemalt kaks meetrit lai ja kaks meetrit kõrge; haagise tegelik kogumass peab olema vähemalt 800 kilogrammi;

D1-alamkategooria:

D1-alamkategooria sõiduk, mille lubatud täismass on vähemalt 4 000 kilogrammi, pikkus vähemalt viis meetrit ning suurim kiirus vähemalt 80 km/h; sõidukil peavad olema mittemblokeeruvad pidurid ja määruks (EMÜ) nr 3821/85 kindlaks määratud sõidumeerik;

D1+E-alamkategooria:

D1-alamkategooria eksamisõiduk koos vähemalt 1 250kilogrammiga lubatud täismassiga haagisega, suurima kiirusega vähemalt 80 km/h; haagise veoseruum on kinnine kastitaoline konstruktsioon, mis on vähemalt kaks meetrit lai ja kaks meetrit kõrge; haagise tegelik kogumass peab olema vähemalt 800 kilogrammi;

B+E-, C-, C+E-, C1, C1+E-, D-, D+E-, D1- ja D1+E- kategooria eksamisõidukeid, mis ei vasta eespool esitatud miinimumnõuetele, kuid mida on kasutatud käesoleva komisjoni direktiivi jõustumise ajal või enne seda, võib siiski edasi kasutada kuni kümme aastat pärast kõnealust kuupäeva. Liikmesriigid võivad rakendada nende sõidukite veoseid käsitlevad nõuded kuni kümme aasta jooksul käesoleva direktiivi jõustumisest.

6. A- ja A1-kategooria puhul kontrollitavad oskused ja käitumine**6.1. Sõiduki ettevalmistamine ja kontrollimine liiklusohutuse seisukohast**

Taotleja peab näitama, et ta suudab valmistada ohutuks sõiduks, täites järgmised nõuded:

- 6.1.1. Kaitsevarustuse nagu kinnaste, saabaste, rõivaste ja kaitsekiivri kohandamine;
- 6.1.2. Rehvide, piduri, rooliseadme, hädaseiskamislüliti (kui see on kohane), keti, tulede, helkurite, suunatudlede ja helisignaalseadme pisteline kontroll.
- 6.2. Liiklusohutusega seotud erimanöövrite kontroll
- 6.2.1. Mootorratta tugihargile asetamine ja tugihargilt võtmine ning selle liigutamine mootori abita sõiduki kõrval kõndides;
- 6.2.2. Mootorratta parkimine tugihargil;
- 6.2.3. Vähemalt kaks manöövrit väikesel kiirusel, sealhulgas slaalomisõit; see peaks võimaldama hinnata siduri käsitlemise oskust koos piduriga, tasakaalu, vaatesuunda ja asendit mootorrattal ning jalgade asendit jalatugele;
- 6.2.4. Vähemalt kaks manöövrit suuremal kiirusel, millest üks manööver toimub teise või kolmanda käiguga kiirusel vähemalt 30 km/h ja üks manööver takistusest möödasõidul kiirusel vähemalt 50 km/h; see peaks võimaldama hinnata asendit mootorrattal, vaatesuunda, tasakaalu, juhtimis- ja käiguvahetustehnikat;
- 6.2.5. Pidurdamine: sooritatakse vähemalt kaks pidurdusharjutust, sealhulgas hädapidurdus kiirusel vähemalt 50 km/h; see peaks võimaldama hinnata esi- ja tagapiduri käsitlemise oskust, vaatesuunda ja asendit mootorrattal.

Punktides 6.2.3–6.2.5 nimetatud erimanöövreid tuleb rakendada hiljemalt viis aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumist.

6.3. Käitumine liikluses

Taotlejad peavad sooritama tavalikluses täiesti ohutult ja kõiki vajalikke ettevaatusabinõusid, rakendades kõik järgmised toimingud:

- 6.3.1. Sõidu alustamine: pärast parkimist, pärast peatumist liikluses; juurdepääsuteelt väljasõit;
- 6.3.2. Sõit sirgel teel; vastassuunas sõitvatest sõidukitest möödumine, sealhulgas kitsal alal;
- 6.3.3. Kurvis sõitmine;
- 6.3.4. Ristmik: ristmikele lähenemine ja nende ületamine;
- 6.3.5. Suunamuutmine: vasak- ja parempöörded; sõiduraja vahetamine;
- 6.3.6. Kiirteele või samalaadsele teele (kui neid on) sõit ja sealt mahasõit: kiirendusrajalt kiirteele sõitmine; aeglustusrajale lahkumine;
- 6.3.7. Möödasõit: möödasõit teistest liikuvatest sõidukitest (kui võimalik); takistustest, nt pargitud autodest möödumine; teistel liiklejatel mööda sõita laskmine (kui see on kohane);
- 6.3.8. Erilised teesoad (kui võimalik): ringristmikud; raudteeületuskohad; tramm-/bussipeatused; ülekäigurajad; pikadel tõusudel üles-/allamäge sõitmine;
- 6.3.9. Vajalike ettevaatusabinõude rakendamine sõidukist väljumisel.

7. B-, B1- ja B+E-kategooria puhul kontrollitavad oskused ja käitumine

7.1. Sõiduki ettevalmistamine ja kontrollimine liiklusohutuse seisukohast

Taotleja peab näitama, et ta suudab valmistuda ohutuks sõiduks, täites järgmised nõuded:

- 7.1.1. Juhistme kohandamine õige istumisasendi saavutamiseks;
- 7.1.2. Tahavaatepeeglite, turvavööde ning vajaduse korral peatugede kohandamine;
- 7.1.3. Kontrollimine, et uksed oleksid suletud;
- 7.1.4. Rehvide, rooliseadme, piduri, vedelike (nt mootoriõli, jahutusvedeliku, pesuvedeliku), tulede, helkurite, suunatulede ja helisignaalseadme pisteline kontroll;
- 7.1.5. Sõidukile veose pealelaadimisega seotud ohutustegurid: sõidukikere, katted, laadimisluugid, kabiinilukustus, pealelaadimisviis, veose kinnitamine (üksnes B+E-kategooria puhul);
- 7.1.6. Haakeseadme ning piduri ja elektriühenduste kontrollimine (üksnes B+E-kategooria puhul).

7.2. B- ja B1-kategooria: liiklusohutusega seotud erimanöövrite kontroll

Kontrollitavad manöövrid valitakse järgmiste hulgast (vähemalt kaks manöövrit järgmisest neljast punktist, sealhulgas üks tagasikäigul):

- 7.2.1. Tagurdamine otse või pöördega paremale või vasakule ümber nurga, jäädes õigele sõidurajale;
- 7.2.2. Tagasipööramine edasi- ja tagasikäiku kasutades;
- 7.2.3. Sõiduki parkimine ja parkimiskohalt lahkumine (parkimine rööpselt, kaldu või esiotsaga või tagaotsaga risti kaldeta teel, tõusul või langusel);
- 7.2.4. Täpne pidurdamine kuni seiskumiseni; hädaseiskamise sooritamine on vabatahtlik.

7.3. B+E-kategooria: liiklusohutusega seotud erimanöövrite kontroll

- 7.3.1. Haagise külge- ja lahtihaakimine või lahtihaakimine ja uuesti mootorsõiduki külge haakimine; manöövri puhul peab veduk olema pargitud haagise kõrvale (s.o mitte ühele joonele);
- 7.3.2. Tagurdamine kurvi mööda, mille trajektoor jääb liikmesriikide otsustada;
- 7.3.3. Ohutu parkimine veose peale-/mahalaadimiseks.

7.4. Käitumine liikluses

Taotlejad peavad sooritama tavalikluses täiesti ohutult ja kõiki vajalikke ettevaatusabinõusid, rakendades kõik järgmised toimingud:

- 7.4.1. Sõidu alustamine: pärast parkimist, pärast peatumist liikluses; juurdepääsuteelt väljasõit;
- 7.4.2. Sõit sirgel teel; vastassuunas sõitvatest sõidukitest möödumine, sealhulgas piiratud alal;
- 7.4.3. Kurvis sõitmine;
- 7.4.4. Ristmik: ristmikule lähenemine ja selle ületamine;
- 7.4.5. Suunamuutmine: vasak- ja parempöörde; sõiduraja vahetamine;
- 7.4.6. Kiirteele või samalaadsele teele (kui neid on) sõit ja sealt mahasõit: kiirendusrajalt kiirteele sõitmine; aeglustusrajale lahkumine;
- 7.4.7. Möödasõit: möödasõit teistest liikuvatest sõidukitest (kui võimalik); takistustest, nt pargitud autodest möödumine; teistel liiklejalatel mööda sõita laskmine (kui see on kohane);
- 7.4.8. Erilised teesoad (kui võimalik): ringristmikud; raudteeületuskohad; trammi-/bussipeatused; ülekäigurajad; pikadel tõusudel üles-/allamäge sõitmine;
- 7.4.9. Vajalike ettevaatusabinõude rakendamine sõidukist väljumisel.

8. C-, C+E-, C1-, C1+E-, D-, D+E, D1- ja D1+E-kategooria puhul kontrollitavad oskused ja käitumine

- 8.1. Sõiduki ettevalmistamine ja kontrollimine liiklusohutuse seisukohast

Taotleja peab näitama, et ta suudab valmistada ohutuks sõiduks, täites järgmised nõuded:

 - 8.1.1. Juhiistme kohandamine õige istumisasendi saavutamiseks;
 - 8.1.2. Tahavaatepeeglite, turvavööde ning vajaduse korral peatugede kohandamine;
 - 8.1.3. Rehvide, rooliseadme, piduri, tulede, helkurite, suunatudulede ja helisignaalseadme pisteline kontroll;
 - 8.1.4. Võimendiga piduri- ja roolisüsteemi kontroll; velgede, rattamutrite, poritiibade, tuuleklaasi, akende ja klaasipuhastite, vedelike (nt mootoriõli, jahutusvedeliku, pesuvedeliku) kontroll; lülituspldi, sealhulgas määruus (EMÜ) nr 3821/85 kindlaks määratud sõidumeeriku kontroll ja kasutamine;
 - 8.1.5. Õhusurve, õhupaakide ja vedrustuse kontroll;
 - 8.1.6. Sõidukile veose pealelaadimisega seotud ohutustegurid: sõidukikere, katted, laadimisluugid, laadismehhanism (kui on), kabiinilukustus (kui on), pealelaadimisviis, veose kinnitamine (üksnes C-, C+E-, C1-, C1+E-kategooria puhul);
 - 8.1.7. Haakeseadme ning piduri ja elektriühenduste kontroll (üksnes C+E-, C1+E-, D+E-, D1+E-kategooria puhul);
 - 8.1.8. Oskus rakendada spetsiaalseid sõidukiohutuse abinõusid; sõidukikere, teenindususte, avariiväljapääsude, esmaabivahendite, tulekustutite ja muu turvaravustuse kontroll (üksnes D-, D+E-, D1-, D1+E-kategooria puhul);
 - 8.1.9. Teedekaardi lugemine, marsruudi planeerimine, sealhulgas elektrooniliste navigatsioonisüsteemide kasutamine (vabatahtlik).
- 8.2. Liiklusohutusega seotud erimanöövrite kontrollimine
 - 8.2.1. Haagise külge- ja lahtihaakimine või lahtihaakimine ja uuesti mootorsõiduki külge haakimine; manöövri puhul peab veduk olema pargitud haagise kõrvale (s.o mitte ühele joonele) (üksnes C+E-, C1+E-, D+E-, D1+E-kategooria puhul);
 - 8.2.2. Tagurdamine kurvi mööda, mille trajektoor jääb liikmesriikide otsustada;
 - 8.2.3. Ohutu parkimine laadimisrambi-/platvormi või samalaadse rajatise ääres veose maha-/pealelaadimiseks (üksnes C-, C+E-, C1-, C1+E-kategooria puhul);
 - 8.2.4. Bussi parkimine reisijate ohutuks peale- või mahaminekuks (üksnes D, D+E, D1, D1+E puhul);
- 8.3. Käitumine liikluses

Taotlejad peavad sooritama tavaliikluses täiesti ohutult ja kõiki vajalikke ettevaatusabinõusid, rakendades kõik järgmised toimingud:

- 8.3.1. Sõidu alustamine: pärast parkimist, pärast peatumist liikluses; juurdepääsuteelt väljasõit;
- 8.3.2. Sõit sirgel teel; vastassuunas sõitvatest sõidukitest möödumine, sealhulgas piiratud alal;
- 8.3.3. Kurvis sõitmine;
- 8.3.4. Ristmik: ristmikele lähenemine ja nende ületamine;
- 8.3.5. Suunamuutmine: vasak- ja parempöörded; sõiduraja vahetamine;
- 8.3.6. Kiirteele või samalaadsele teele (kui neid on) sõitja sealt mahasõit: kiirendusrajalt kiirteele sõitmine; aeglustusrajale lahkumine;
- 8.3.7. Möödasõit: möödasõit teistest liikuvatest sõidukitest (kui võimalik); takistustest, nt pargitud autodest möödumine; teistel liiklejatel mööda sõita laskmine (kui see on kohane);
- 8.3.8. Erilised teesad (kui võimalik): ringristmikud; raudteeületuskohad; trammi-/bussipeatused; ülekäigurajad; pikadel tõusudel üles-/allamäge sõitmine;
- 8.3.9. Vajalike ettevaatusabinõude rakendamine sõidukist väljumisel.

9. Oskuste ja käitumise eksami hindamine

- 9.1. Iga eespool nimetatud juhtimisolukorra kohta antav hinnang peab näitama taotleja oskust käsitseda sõidukit ja juhtida sõidukit liikluses täiesti ohutult. Eksamineerija peab end kogu eksami vältel turvaliselt tundma. Vigu ja ohtlikku käitumist juhtimisel, mis ohustavad vahetult eksamisõidukit, selles sõitjaid või teisi liiklejaid, karistatakse eksami mittesooritamisega, olenemata sellest, kas eksamineerija või kaasasolev isik peab sekku kuma või mitte. Siiski on eksamineerijal õigus otsustada, kas oskuste ja käitumise eksam lõpule viia või mitte.

Sõidueksami vastuvõtjatel peab olema väljaõpe, mis võimaldab neil õigesti hinnata taotlejate oskust ohutult sõidukit juhtida. Sõidueksami vastuvõtjate töö järele valvab ja seda kontrollib liikmesriigi poolt volitatud asutus, tagamaks vigade õige ja järjekindla hindamise vastavalt käesolevas lisas sätestatud standarditele.

- 9.2. Hindamise käigus pööravad sõidueksami vastuvõtjad erilist tähelepanu sellele, kas taotleja ilmutab sõidukit kaalutletult ja teisi arvestades. See peaks peegeldama üldist sõidukijuhtimisstiili ja sõidueksami vastuvõtja peaks seda taotlejast üldettekujutuse saamisel arvesse võtma. Siia kuulub kohanduv ja kindel (ohutu) juhtimisstiil, tee- ja ilmastikuolude arvestamine, muu liikluse arvestamine, teiste (eriti ohualtimate) liiklejate huvi-dega arvestamine ning ettenägelikkus.
- 9.3. Peale selle hindab sõidueksami vastuvõtja taotleja järgmisi oskusi:
 - 9.3.1. sõiduki valitsemine võttes arvesse järgmist: turvavöö, tahavaatepeeglite, peatugede, juhiistme õiget kasutust; tulede ja muude seadmete õiget kasutust; siduri, käigukasti, gaasi- ja pidurdussüsteemide (sealhulgas kolmanda pidurisüsteemi, kui see on olemas), rooliseadme õiget kasutust; sõiduki valitsemist mitmesugustes olukordades, eri kiirustel; kindlat teelpüsimist; sõiduki massi ja mõõtmeid ning omadusi; veose massi ja liiki (üksnes B+E-, C-, C+E-, C1-, C1+E-, D+E- ja D1+E-kategooria puhul); reisijate mugavust (üksnes D-, D+E-, D1-, D1+E-kategooria puhul) (järsust kiirendamisest hoidumine, sujuv sõit, järsust pidurdamisest hoidumine);
 - 9.3.2. kokkuhoidliku ja keskkonnasäästlik sõidustiil, võttes arvesse pöördeid minutis, käikude vahetamist, pidurdamist ja kiirendamist (üksnes B+E-, C-, C+E-, C1-, C1+E-, D-, D+E-, D1-, D1+E-kategooria puhul);
 - 9.3.3. tähelepanelikkus: kõigi suundade jälgimine; peeglite õige kasutamine; kaugel, keskmisel kaugusel ja lähedal asuva märkamine;
 - 9.3.4. sõidueesõigus/teeandmine: sõidueesõigus ristmikel; teeandmine muudel puhkudel (nt suunamuutmisel, sõiduraja vahetamisel, erimanöövritel);
 - 9.3.5. õige asend teel: sõiduki liigi ja omadustega sobiv õige asend teel, sõidurajal, ringristmikel, kurvis; asendi ennetav võtmine;
 - 9.3.6. vahe hoidmine: piisava vahemaa hoidmine ees ja küljel liikuvatest sõidukitest; piisava vahemaa hoidmine teistest liiklejatest;
 - 9.3.7. kiirus: ei ületa suurimat lubatud kiirust; kiiruse kohandamine vastavalt ilmastiku- ja liikluseoludele ja kui see on kohane, siis kuni siseriikliku piirkiiruse; sellise kiirusega sõitmine, et oleks võimalik peatuda nähtaval vabal teelõigul; kiiruse kohandamine vastavalt samalaadsete liiklejate kiirusele;

- 9.3.8. valgusfoorid, liiklusmärgid ja muud märguanded: õige käitumine valgusfoori ees; liikluse reguleerijate korralduste täitmine; liiklusmärkide (keelu- ja kohustusmärkide) õige järgimine; teemärgiste kohane järgimine;
- 9.3.9. märguanded: õige ja õigeaegne märguandmine vajaduse korral; õige suunanäitamine; kohane tegutsemine kõigi teiste liiklejate märguannete puhul;
- 9.3.10. pidurdamine ja peatumine: õigeaegne aeglustamine, pidurdamine või peatumine vastavalt asjaoludele; ettenägelikkus; mitmesuguste pidurdussüsteemide kasutamine (üksnes C-, C+E-, D-, D+E-kategooria puhul); teiste kiiruse vähendamise süsteemide kasutamine peale pidurite (üksnes C-, C+E-, D-, D+E- kategooria puhul).

10. Eksami kestus

Eksami kestus ja läbitav vahemaa peavad olema piisavad, et hinnata käesoleva lisa B osas sätestatud oskusi ja käitumist. Teelsõitmiseks kulunud aeg ei võiks mingil juhul olla A, A1, B, B1 ja B+E kategooria puhul alla 25 minuti ning muude kategooriate puhul alla 45 minuti. Siia hulka ei kuulu taotleja vastuvõtmine, sõiduki ettevalmistamine ja kontrollimine liiklusohutuse seisukohalt, erimanöövrid ja praktilise eksami tulemuse teatavakstegemine.

11. Eksami toimumise koht

See osa eksamist, mille käigus hinnatakse erimanöövrid, võib toimuda spetsiaalsel eksamiks kohandatud platsil. Võimaluse korral peaks see osa eksamist, mille käigus hinnatakse liikluskäitumist, toimuma teedel väljaspool asulaid, kiirliiklusega teedel ja kiirteedel (või samalaadsetel teedel) ja mitmesugustel linnatänavatel (elamurajoonides, kiirusepiiranguga 30 ja 50 km/h aladel, linnasisestel kiirliiklusega teedel), kus esineb eri tüüpi probleeme, millega juhid tõenäoliselt kokku puutuvad. Samuti on soovitatav, et eksam toimuks mitmesuguse liiklustiheduse tingimustes. Teelsõidu aega tuleks kasutada optimaalselt, et hinnata taotlejat kõikidel liiklusealadel, mis võivad ette tulla, pöörates erilist tähelepanu ühelt alalt teisele üleminekule.

II. MOOTORSÕIDUKI JUHTIMISEKS VAJALIKUD TEADMISED, OSKUSED JA KÄITUMINE

Kõikide mootorsõidukite juhtidel peavad alati olema punktides 1–9 kirjeldatud teadmised, oskused ja käitumisviisid, et nad suudaksid:

- ära tunda liiklusohutlikud olukorrad ja hinnata nende tõsidust,
- valitseda piisavalt oma sõidukit, et mitte tekitada ohtlikke olukordi, ja reageerida selliste olukordade tekkimisel kohaselt,
- järgida liikluseeskirju, eelkõige neid, mis on mõeldud liiklusõnnetuste ärahoidmiseks ja sujuva liiklusvoo hoidmiseks,
- avastada oma sõidukil olulisemad tehnilised puudused, eelkõige need, mis seavad ohtu turvalisuse, ning parandada need kohasel viisil,
- võtta arvesse kõiki tegureid, mis mõjutavad sõiduki juhtimist (nt alkohol, väsimus, halb nägemine jms), et kasutada täiel määral ohutuks sõiduks vajalikke võimeid,
- aidata tagada kõigi liiklejate, eelkõige kõige nõrgemate ja ohualtimate ohutust, osutades kohast tähelepanu teistele.

Liikmesriigid võivad rakendada kohaseid meetmeid tagamaks, et juhid, kes on minetanud punktides 1–9 kirjeldatud teadmised, oskused ja käitumise, võivad uuesti omandada teadmised ja oskused ning ilmutada käitumist, mis on nõutav mootorsõiduki juhtimiseks.”
